

Sayed Kashua va visitar fa un parell de setmanes Barcelona per presentar la seva obra

FOTOGRAFIA: PEDRO MADUEÑO

Novel·la L'àrab Sayed Kashua s'ha convertit en un dels grans autors joves d'Israel amb les seves obres escrites en hebreu, en les quals ofereix una visió real de la comunitat palestina i d'una societat que dista de ser monolítica

Amb el cap al mig de l'Orient Mitjà

Sayed Kashua
Segona persona del singular
Traducció de Roser Lluch i Oms.
Premi Bernstein 2011

EDICIONS DE 1984
314 PÀGINES
19,50 EUROS

ISABEL GÓMEZ MELENCHÓN

Què succeeix quan un és àrab, viu a Israel en un barri jueu de Jerusalem i escriu en hebreu? Doncs que no es troba en una situació fàcil d'entrada. Per a uns podria ser una gosadia, per a d'altres gairebé una traïció. Per a Sayed Kashua (Tira, 1975) és una elecció personal: s'ha hagut de fer a si mateix, crear les seves pròpies regles i, sense ajuda de ningú –hi insisteix–, ha triomfat estrepitosament a tots els fronts (atenció, que parlem de literatura...). Kashua escriu una columna totes les setmanes al diari *Haaretz*, un dels més prestigiosos (i el més progressista) d'Israel, és guionista d'una *sit-com* televisiva sobre els àrabs-israelians, i amb els seus tres llibres publicats s'ha convertit en un dels grans

valors joves d'una literatura, l'hebraica, rica com poques en autors valuosos, juntament amb Etgar Keret i Nir Baram, jueus tots dos, dels qui és col·lega. Ara ens arriba la més aclamada de les seves novel·les, *Segona persona del singular*, i és un bon moment per reexami-

nar creences i llocs comuns sobre una societat que dista molt de ser monolítica.

Amb la identitat, la seva recerca, la importància i pertinència en el centre d'aquesta novel·la formidable, Kashua planteja qüestions que són en la base de totes les societats,

però més encara en la israeliana, i ho fa amb valentia i profunditat, no en va la seva ciutat natal es troba a la Galilea annexada a l'Estat d'Israel que s'acabava de crear el 1948. Dues narracions s'entrecreuen en aquesta novel·la construïda a la perfecció: un advocat

L'obra qüestiona contínuament el debat sobre la identitat: un treballador social adopta la del seu pacient jueu, sense que ningú no se n'adoni

àrab i un jove treballador social també àrab, que assumeix la identitat del pacient que cuida, un jueu que es troba en estat vegetal. L'advocat és un home d'èxit que va deixar el seu llogarret àrab per estudiar en una escola hebrea i instal·lar-se al Jerusalem occidental. Casat

amb una professora, els seus amics són àrabs d'èxit com ell, metges, mestres, gent que defensa la seva identitat palestina mentre envien els fills a escoles jueves. Hi ha un moment en un dels sopars *pijos* del grup en què entre sushis i vi blanc es discuteix sobre la falta d'ensenyament de la identitat palestina en els programes d'estudis de les escoles àrabs d'Israel. Entre el desconcert (i indignació) generals, un dels convidats es pregunta per què cal acceptar cap dels relats, ni el palestí ni l'israelià. "Jo tampoc no accepto eslògans com 'qui no té un passat no té un futur'", s'atreveix a afegir l'advocat, que veurà com el seu pretès progressisme trontolla en descobrir una possible infidelitat de la seva dona.

Kashua tot i això no és al mig, encara que visqui a l'Orient Mitjà. Reclamat per les autoritats culturals, es va negar a viatjar al novembre al festival literari de Guadalajara (Mèxic), com a part de la delegació israeliana. "És un problema important, jo hi volia anar, però ho organitza el ministeri d'Exteriors i no volia ser utilitzat com a propaganda", ens explicava durant la seva estada recent a Barcelona. Quan algú li va preguntar què podien fer per convèncer-lo, Kashua va contestar amb el seu sentit de l'humor habitual: "Potser posar fi a l'ocupació?", al qual li van respondre "I no pot demanar cap altra cosa?". L'escriptor reclama un canvi de política i una plena equiparació dels drets dels àrabs-israelians amb els dels jueus, una cosa que no existeix en aquests moments, perquè siguin ciutadans plens i fer que algun dia se senti "orgullós en certa manera del meu passaport". Escriptor en hebreu, va triar aquesta llengua perquè, després d'anys d'escolarització, el seu domini era molt superior al de l'àrab. Però tampoc no era senzill: la narrativa en hebreu basa les seves arrels en la Bíblia, text que li és aliè, de manera que de nou va haver de crear les seves regles. A més, d'aquesta manera, "arribo a un públic més ampli, tant àrabs com jueus". La recepció no va ser fàcil: si havia triomfat entre els jueus, potser hi havia alguna cosa sospitosa en ell.

La llengua com a part de la identitat? No és evident. Kashua explica que ell té "un altre relat" diferent del dels autors jueus, un relat que no parla dels Kibbutz i que reflexa la vida dels àrabs, a diferència dels escriptors jueus, que "no coneixen el pensament dels palestins, encara que creguin que sí; ni a les obres d'Oz ni a les de Yehoshua no s'hi aprofundeix, els àrabs sempre apareixen com a personatges secundaris", explica.

Fa uns anys, Sayed Kashua i Etgar Keret, grans amics personals a més d'escriptors, van participar en un festival literari i en acabar una dona va preguntar qui era l'àrab i qui el jueu. Kashua i Keret van intercanviar la identitat. |